

VI. INFORMACJE

1. Wręczenie dyplomu doktora habilitowanego s. Adelajdzie Sielepin CHR

S. dr Adelajda Sielepin CHR odbyła na Wydziale Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie w dniu 5 października 2009 r. kolokwium habilitacyjne, przedstawiając rozprawę pt. *Rola Ducha Świętego w kształtowaniu nowego człowieka. Studium liturgiczno-teologiczne wybranych tekstów Mszału Pawła VI*. W dniu 11 stycznia 2010 r., w 613. rocznicę erygowania przez św. Jadwigę Królową Wydziału Teologicznego Akademii Krakowskiej odbyła się w katedrze na Wawelu, podczas uroczystej Mszy Świętej celebrowanej przez kard. Stanisława Dziwisza uroczysta promocja doktorów oraz wręczenie dyplomów doktorów habilitowanych. Wtedy s. dr Adelajda Sielepin CHR otrzymała dyplom doktora habilitowanego.

2. Pierwszy diakon stały w diecezji ełckiej

Pierwszym stałym diakonem w diecezji ełckiej, a czwartym w Polsce, jest Stanisław Dziemian z 22-letnim stażem małżeńskim, ojciec dwóch córek. Święceń diakonatu udzielił mu w dniu 20 grudnia 2009 r. biskup ełcki Jerzy Mazur w konkatedrze św. Aleksandra w Suwałkach.

Diakon Stanisław Dziemian odbył studia teologiczne oraz formację według wskazań Konferencji Episkopatu Polski zawartych w wytycznych dotyczących formacji, życia i posługi diakonów stałych w Polsce. Po ukończonych studiach przez okres siedmiu lat ewangelizował m. in. na Białorusi – w Grodnie i w Baranowiczach, gdzie współorganizował instytuty teologiczne. Współtworzył również zespoły katechetyczne do pracy w Kazachstanie, gdzie przebywał na zaproszenie bpa Jana Pawła Lengi. Po powrocie do kraju przez krótki okres pracował jako katecheta w Liceum Ogólnokształcącym nr 3 w Suwałkach. Pełnił też funkcję dyrektora wojewódzkiego zespołu pomocy społecznej, a następnie dyrektora powiatowego centrum pomocy rodzinie, gdzie pracuje do dzisiaj.

3. Zmiany w Kodeksie prawa kanonicznego

W dniu 16 grudnia 2009 r. ogłoszono w Watykanie motu proprio papieża Benedykt XVI „*Omnium in mentem*”, dostosowujące normy prawne do treści *Katechizmu Kościoła katolickiego* oraz orzeczeń Papieskiej Komisji ds. Tekstów Prawnych. Dokument nosi datę 26 października 2009 r. i zmienia treść pięciu kanonów *Kodeksu prawa kanonicznego*, dotyczących diakonatu oraz sakramentu małżeństwa. Tekst w j. łacińskim znajduje się s. 8-10 niniejszego biuletynu.

Kan. 1008 ma nowe brzmienie i podkreśla, że „na mocy ustanowienia Bożego, przez sakrament święceń niektórzy spośród wiernych, naznaczeni w nim niezatartym charakterem, są ustanawiani świętymi szafarzami; są oni mianowicie konsekrowani i przeznaczani ażeby – każdy odpowiednio do swojego stopnia – służyli ludowi Bożemu z nowego i szczególnego tytułu”. W kan. 1009 został dodany § 3, który zaznacza: „Ci, którzy zostali ustanowieni biskupami lub prezbiterami otrzymują misję i zdolność

działania w osobie Chrystusa Głowy (in persona Christi Capitis), natomiast diakoni otrzymują moc służenia Ludowi Bożemu w diakonii liturgii, słowa i miłości”.

Ojciec Święty postanowił także, aby z kanonów mówiących o formach niezbędnych do ważności małżeństwa (1086, 1117, 1124) usunąć odniesienia do „aktu formalnego odłączenia się od Kościoła”.

Nowe normy wejdą w życie trzy miesiące po opublikowaniu motu proprio w „Acta Apostolicae Sedis”.

4. Jubileusz święceń presbiteratu bp. Wacława Świerżawskiego

W piątek 11 grudnia 2009 r. w Zawichoście (diecezja sandomierska) odbył się jubileusz 60-lecia święceń presbiteratu bp. Wacława Świerżawskiego, pierwszego ordynariusza po reorganizacji struktur tej diecezji.

Mszy św. sprawowanej o godz. 12.00 w kościele rektoralnym pw. Św. Jana Chrzciciela w Zawichoście przewodniczył kard. Marian Jaworski, a kazanie wygłosił biskup sandomierski Krzysztof Nitkiewicz. W Eucharystii brali udział arcybiskupi, biskupi, presbiterzy, przedstawiciele Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz przyjaciele i wychowankowie Biskupa Jubilata.

Bp Wacław Świerżawski urodził się 14 maja 1927 r. w Złoczowie (archidiecezja lwowska). Po studiach w Lwowskim Wyższym Seminarium Duchownym, święcenia presbiteratu otrzymał z rąk abp Eugeniusza Baziaka 11 grudnia 1949 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej. W latach pięćdziesiątych uzyskał magisterium z teologii na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz z prawa kanonicznego na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Następnie, po trzyletnich studiach, obronił doktorat z liturgii na Papieskim Ateneum Św. Anzelma w Rzymie (1968).

Od roku 1957 r. do chwili otrzymania święceń biskupich w 1992 r. związany był z Papieskim Wydziałem Teologicznym w Krakowie, przekształconym w 1981 r. w Papieską Akademię Teologiczną. Na tej uczelni habilitował się w 1975 r. z teologii liturgii. W 1987 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. W latach 1988-1992 był rektorem PAT, obecnie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Przez cały czas swojego pobytu w Krakowie był zaangażowany w pracę duszpasterską wśród studentów. W latach 1957-1965 pracował w kolegiacie św. Anny jako duszpasterz akademicki. Od roku 1968 był organizatorem i dyrektorem pierwszego w Polsce Instytutu Liturgicznego. Jako rektor kościoła św. Marka Ewangelisty w Krakowie (1969-1988) stworzył w nim ośrodek duszpasterstwa liturgicznego i duszpasterstwa akademickiego oraz zorganizował przygotowywanie dorosłych do sakramentów chrześcijańskiej inicjacji. Przy Instytucie Liturgicznym otworzył Studium Katechumenalne. W 1975 r. został powołany do Komisji Episkopatu Polski ds. Realizacji Uchwał Soboru Watykańskiego II. W latach 1980-1994 był członkiem Komisji ds. Liturgii i Duszpasterstwa Liturgicznego Episkopatu Polski; w latach 1994-2001 był przewodniczącym Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Przez siedem lat (1994-2001) był także członkiem Komisji Episkopatu ds. Duszpasterstwa Ogólnego i członkiem Rady Naukowej Episkopatu Polski (1997-2001). Od 1994 r. jest członkiem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów.

Biskup Jubilat jest wieloletnim rekolekcjonistą i kierownikiem duchowym oraz założycielem instytutów świeckich: Wspólnoty Przenajświętszej Trójcy, Wspólnoty Chrystusa Kapłana, Proroka i Króla oraz Wspólnoty Kapłanów Chrystusa Paschalnego. Powołał także do istnienia Zgromadzenie Sióstr Świętej Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego (1990) oraz Sodalicję św. Jadwigi Królowej – dla szerzenia duchowości św. Jadwigi i katolickiej formacji ludzi kultury i młodzieży.

Jest autorem 66 książek i około 1300 artykułów naukowych i popularnonaukowych z dziedziny teologii liturgii i duchowości, drukowanych w czasopismach polskich i zagranicznych.

Święcenia biskupie przyjął 28 kwietnia 1992 r. w katedrze sandomierskiej i przez 10 lat był biskupem sandomierskim. Jako pasterz diecezji erygował w Sandomierzu dla kształcenia świeckich Instytut Teologiczny im. Bł. Wincentego Kadłubka. Rozpoczął proces kanonizacyjny sługi Bożego ks. prof. Wincentego Granata.

Aktualnie mieszka w Zawichoście, w Domu Modlitwy i Nowicjatu Zgromadzenia Sióstr Świętej Jadwigi Królowej Służebnic Chrystusa Obecnego.

5. Spotkanie duszpasterstwa muzyków na Jasnej Górze

W dniach 6 i 7 grudnia 2009 r. spotkali się na Jasnej Górze diecezjalni duszpasterze muzyków kościelnych. Rozmawiali oni o stałej formacji chórów, scholi liturgicznych, organistów, dyrygentów i zespołów wokalnie-instrumentalnych. O. Nikodem Kilnar OSPE, krajowy duszpasterz muzyków kościelnych, stwierdził, że jasnogórskie spotkanie stanowiło okazję do wspólnej modlitwy za wszystkich muzyków kościelnych oraz poinformował, że ogólnopolska pielgrzymka muzyków kościelnych na Jasną Górę odbędzie się 5 czerwca 2010 r.

6. Nagroda im. Piusa Parscha

W dniu 4 grudnia 2009 r., w 46. rocznicę ogłoszenia Konstytucji o liturgii świętej, w klasztorze Kanoników Regularnych w Klosterneuburg pod Wiedniem, gdzie działał o. Pius Parsch (1884-1954), przyznano po raz pierwszy nagrodę jego imienia. Nagrodę tę w wysokości 5000 euro otrzymał teolog z Würzburga ks. Eugen Maria Daigeler za studium *Liturgische Bildung als Weg zur tätigen Teilnahme bei Pius Parsch. Die Seele ist von Natur aus liturgisch (Wychowanie liturgiczne jako droga do czynnego uczestnictwa u Piusa Parscha. Dusza jest ze swej natury liturgiczna)*, które ukazało się drukiem w Würzburgu w 2005 r. jako 5 tom serii *Pius-Parsch-Studien*. Kolejna nagroda zostanie przydzielona w roku 2011.

7. Kolejne sympozjum w rocznicę ogłoszenia Konstytucji o liturgii Sacrosanctum Concilium

Od szeregu lat w rocznicę ogłoszenia Konstytucji o liturgii świętej Papieski Instytut Liturgiczny św. Anzelma w Rzymie przy współpracy z Centrum Akcji Liturgicznej i Stowarzyszeniem Profesorów Liturgii, organizuje interdyscyplinarne sympozja.

Tematem tegorocznego spotkania, które odbyło się 3 grudnia 2009 r., był pierwszy rozdział *Sacrosanctum Concilium* – aspekty interdyscyplinarne.

Modlitwie na rozpoczęcie przewodniczył bp Luca Brandolini, emerytowany przewodniczący Centrum Akcji Liturgicznej (Centro Azione Liturgica), a słowo wprowadzenia wygłosił o. Ephrem Carr OSB, przewodniczący Papieskiego Instytutu Liturgicznego. Wykłady wygłosili: ks. Romano Penna (Papieski Uniwersytet Laterański), *Incidenza della Parola di Dio attestata nelle Scritture nel primo capitolo della Sacrosanctum Concilium*, ks. Maurizio Gronchi (Papieski Uniwersytet Urbaniana), *Il valore salvifico dell'umanità di Cristo in rapporto al Mistero Pasquale (S.C. 5)* oraz ks. Philip Goyret (Papieski Uniwersytet della Santa Croce), *Aspetti ecclesiologicali nel primo capitolo della Sacrosanctum Concilium*. Zakończeniu przewodniczył bp Felice Di Molfetta, przewodniczący Centrum Akcji Liturgicznej.

8. Kościoły w Niemczech uratowały niedzielę

W dniu 1 grudnia 2009 r. Federalny Trybunał Konstytucyjny w Karlsruhe wydał wyrok, w którym przychylił się do pozwu Kościołów katolickiego i ewangelickiego przeciwko decyzji władz Berlina o otwarciu sklepów przez 10 niedziel w ciągu roku. Sędziowie sprzeciwili się szczególnie decyzji o otwarciu sklepów w Berlinie w cztery niedziele Adwentu wskazując, że jest to sprzeczne z konstytucyjnym prawem o ochronie niedzieli. W uzasadnieniu Trybunał podkreślił, że niedziele i dni świąteczne są nie tylko „dniami wolnymi od pracy” ze względów religijnych, ale również czasem osobistego wypoczynku pracowników i chroni także ich prawo do uczestnictwa w życiu społecznym. Tym wyrokiem Trybunał wzmocnił ochronę niedzieli i innych dni świątecznych w Niemczech.

Przewodniczący Konferencji Biskupów Niemiec, abp Robert Zollitsch, z satysfakcją przyjął decyzję Trybunału i powiedział, że przez nią wzmocniono niedzielę oraz podkreślił, że „dzień ten jest ważnym dobrem kultury dla całego społeczeństwa”.

9. Liturgia w rycie nadzwyczajnym w seminarium warszawsko-praskim

W Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Warszawsko-Praskiej w Tarchominie odbywają się od tego roku akademickiego zajęcia fakultatywne dla tych kleryków, którzy pragną osiąść umiejętność odprawiania Mszy św. według rytu nadzwyczajnego liturgii rzymskiej. Wprowadzone zajęcia są odpowiedzią na działania podejmowane przez papieża Benedykta XVI.

10. Nowa ferula papieża Benedykta XVI

W dniu 29 listopada 2009 r. Ojciec Święty Benedykt XVI przewodniczył pierwszym Nieszporom pierwszej niedzieli Adwentu. Od tej uroczystości Papież używa nowego pastorału. Mistrz papieskich ceremonii liturgicznych, prał. Guido Marini, wyjaśnił, że swym kształtem jest on podobny do feruli Piusa IX.

Nowa ferula papieska została przekazana przez stowarzyszenie rzymskie Circolo San Pietro, wspierające papieża. Jest ona nieco poręczniejsza i lżejsza od dotychczas używanej przez Ojca Świętego feruli. Z przodu, w samym centrum krzyża, przedstawiony jest Baranek Boży, zaś na jego końcach umieszczone są symbole czterech ewangelistów. Ramiona krzyża przyozdobione wzorem przypominający sieci.

Na odwrocie, w centrum, znajduje się monogram Chrystusa Chi - Rho, zaś na końcach krzyża widnieją wizerunki czterech Ojców Zachodu i Wschodu: św. Augustyna, św. Ambrożego, św. Atanazego i św. Jana Chryzostoma. Na szczycie trzonu umieszczony zaś jest herb Benedykta XVI.

11. Pierwsze Ogólnopolskie sympozjum o posłudze nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.

27 listopada 2009 r. odbyło się na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu I Ogólnopolskie Sympozjum o posłudze nadzwyczajnych szafarzy Komunii Św. Organizatorem tego Sympozjum był Zakład teologii dogmatycznej WT UAM. Uczestniczyło w nim 250 szafarzy z 30 miast Polski i ponad 20 księży.

Spotkanie rozpoczęło się Mszą św. pod przewodnictwem biskupa Stefana Cichego, przewodniczącego Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów KEP. Homilie wygłosił biskup Grzegorz Balcerek, przewodniczący Podkomisji ds. Służby Liturgicznej KEP.

Po Mszy św. pierwszy zabrał głos arcybiskup Stanisław Gądecki, przewodniczący Komisji Duszpasterstwa Ogólnego KEP. Arcybiskup wyraził wdzięczność, że pierwsze Sympozjum o posłudze nadzwyczajnych szafarzy Komunii Św. odbywa się w Poznaniu, gdzie od 10 lat 750 szafarzy pełni posługę i uczestniczy w formacji permanentnej co kwartał. Mówiąc o samej posłudze szafarzy arcybiskup Gądecki nawiązał do dokumentów Soboru Watykańskiego II i 69. Synodu Archidiecezji Poznańskiej, w których to dokumentach jest ukazana konieczność tej posługi w Kościele, sposób przygotowania kandydatów i niezbędność formacji stałej ustanowionych już szafarzy.

Pierwszą konferencję wygłosił biskup Stefan Cichy. W swoim wystąpieniu Biskup Legnicki przedstawił, jak rozwijała się posługa – funkcja nadzwyczajnego szafarza Komunii Św. przed Soborem Watykańskim II, następnie zwrócił uwagę na dokumenty Kościoła traktujące o tej posłudze po Vaticanum II, oraz jakie instrukcje Kościoła w Polsce regulują dzisiaj posłannictwo tych osób w Kościele.

Drugi referat wygłosił ks. prof. Czesław Krakowiak z KUL-u. Tematem tego wystąpienia było: „Komunia Św. pod obiema postaciami: historia, teologia, praktyka i posługa nadzwyczajnego szafarza Komunii Św.” W swojej konferencji ks. prof. Krakowiak przedstawił krótki rys historyczny, kiedy i komu była udzielana Komunia Św. pod obiema postaciami. Nawiązał też do nauczania Kościoła na ten w *Katechizmie Kościoła katolickiego* i do wprowadzenia do 3. wydania Mszału rzymskiego z 2002 r. (cf. nr. 283). Dużo miejsca poświęcił profesor z KUL-u teologii Komunii Św. pod obiema postaciami, a na koniec swego *expose* nawiązał do roli nadzwyczajnych szafarzy Komunii Św. w kontekście Komunii Św. pod obiema postaciami.

Po przerwie obiadowej głos zabrał ks. dr Piotr Greger z diecezji bielsko-żywieckiej. Temat przez niego podjęty to: „Komunia Św. jako dar zjednoczenia”. Zwrócił on uwagę, że Komunia Św. jako DAR jest fundamentem zjednoczenia. Wskazał też na trzy wymiary tego zjednoczenia z Bogiem: werdykalny, horyzontalny i Komunia Św. = Eucharystia jako antycypacja zjednoczenia ostatecznego w wieczności. Kończąc prelegent zauważył, że Wspólnota Eucharystyczna jest niepowtarzalna. Podstawową cechą zjednoczenia eucharystycznego jest komunikacja międzypersonalna.

Ostatni referat wygłosił ks. lic. Stanisław Mieszczak z Krakowa. Mówił on o wymogach Kościoła i oczekiwaniach dzisiejszego człowieka w formacji nadzwyczajnego szafarza Komunii Św. Ks. Mieszczak wskazał na potrzebę lepszego poznania Kościoła, jego doktryny i liturgii przez kandydatów na nadzwyczajnych szafarzy Komunii Św. Mówił też o „narzędziach formacji” i „kryteriach formacji” szafarzy.

Ostatnim punktem I Ogólnopolskiego Sympozjum o posłudze nadzwyczajnych szafarzy Komunii Św. był panel dyskusyjny. Zabrali w nim głos sami szafarze, a także księża obecni na Sympozjum. Podejmowali oni w swych wypowiedziach kwestie praktyczne posługi nadzwyczajnych szafarzy i zauważyli radości i troski związane z tą posługą.

Całość Sympozjum podsumował biskup Stefan Cichy. Jeszcze raz wypowiedział on radość, że takie Sympozjum miało miejsce, zauważył potrzebę kontynuowania refleksji teologicznej o posłudze nadzwyczajnych szafarzy Komunii Św. i wyraził nadzieję, że było to pierwsze ale nie ostatnie spotkanie na ten temat.

Całość Sympozjum ukaże się drukiem w pierwszej połowie 2010 r. na WT UAM w Poznaniu. Chętnych do skorzystania z tej publikacji odsyłamy do ks. dra K. Michalczaka, adiunkta WT UAM i archidiecezjalnego duszpasterza nadzwyczajnych szafarzy Komunii Św. w Archidiecezji Poznańskiej

(@-mail: kmichal@archpoznan.org.pl.)

Ks. dr K. Michalczak
Poznań

12. Doktorat honoris causa dla abpa Piero Mariniego na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu we Fryburgu Szwajcarskim

W dniu 14 listopada 2009 r. abp Piero Marini, wieloletni ceremoniarz papieski, a obecnie przewodniczący Papieskiego Komitetu dla Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych, otrzymał doktorat honoris causa Wydziału Teologicznego Uniwersytetu we Fryburgu Szwajcarskim.

Abp Piero Marini urodzony w 1942 r. wyświęcony na prezbitera w 1965 r. od pierwszych lat kapłaństwa działał w Rzymie w Consilium i w Kongregacji zajmującej się liturgią. W latach 1987-2007 był ceremoniarzem papieskim i brał udział w 80 podróżach zagranicznych Jana Pawła II i Benedykta XVI. Przez swą działalność naukową i duszpasterską ma wielkie zasługi w realizowaniu celów odnowy liturgii Soboru Watykańskiego II w Kościele powszechnym. Przez pogłębioną refleksję i otwartość na problemy współczesne wskazał nowe drogi dla obecności liturgii w środkach społecznego przekazu.

Więcej o doktoracie h. c. abpa Piero Mariniego w czasopiśmie „Gottesdienst” nr 1 z 2010 r. oraz na stronie http://www.unifr.ch/liturgie/IMG/pdf/Piero_Marini.pdf.

13. Sprawozdanie z Siódmego Sympozjum Liturgicznego Diecezji Siedleckiej „Chrzest w życiu i misji Kościoła. Liturgia chrztu świętego”

24 października 2009 r., przy Sanktuarium św. Józefa w Siedlcach, odbyło się *Siódme Sympozjum Liturgiczne Diecezji Siedleckiej*. Inicjatorem sympozjów, głównym organizatorem oraz jednym z prelegentów jest bp Zbigniew Kiernikowski. Od 2005 r., cykl sympozjów tematycznie jest związany z pierwszym sakramentem wtajemniczenia chrześcijańskiego i podejmuje go w różnych aspektach.

Tematem tegorocznego spotkania była „Liturgia chrztu świętego”, do której przygotowywały zagadnienia poruszane w ubiegłych latach. Celem sympozjum było ukazanie głębi poszczególnych obrzędów sakramentu chrztu. Do udziału zostali zaproszeni przede wszystkim prezbiterzy, zwłaszcza księża dziekani oraz dekanalni referenci liturgiczni, alumni WSD Diecezji Siedleckiej, studenci Instytutu Teologicznego w Siedlcach, świeccy zaangażowani w realizację diecezjalnego programu duszpasterskiego *Chrzest w życiu i Misji Kościoła* oraz absolwenci Diecezjalnej Szkoły Liturgicznej.

Sympozjum rozpoczęła modlitwa, której przewodniczył Biskup Siedlecki. Otwarcia dokonał ks. dr Marek Paluszkiwicz – dyrektor Wydziału Duszpasterskiego Kurii Siedleckiej. W słowie wstępnym ks. Paluszkiwicz wyraził wdzięczność pasterzowi diecezji za jego troskę o to, „by liturgia była dobrze celebrowana, tak w wymiarze zewnętrznym, jak i wewnętrznym, przez właściwe jej rozumienie i przeżywanie”. Następnie Ksiądz Dyrektor powitał przybyłych gości, a wśród nich w sposób szczególny zaproszonych prelegentów, którymi byli: ks. dr hab. Andrzej Kiciński, kierownik katechetyki szczegółowej Instytutu pastoralnego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, zaangażowany m. in. w formację katechetów, katechezę dorosłych oraz osób specjalnej troski; ks. dr Andrzej Krasowski, wykładowca homiletyki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, ojciec duchowny Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie; o. Andrzej Bujnowski OP z Wrocławia, grafik, muzyk, historyk sztuki, bizantynista; ks. dr hab. Mirosław Mróz, prof. UMK w Toruniu, kierownik zakładu teologii moralnej i katolickiej nauki społecznej, filozof tomista; p. Gizela Maria Skop z Carlsbergu, jedna z najbliższych współpracownic sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego, kompozytorka wielu pieśni liturgicznych, w tym także związanych z liturgią chrzcielną.

Temat pierwszego referatu brzmiał: *Czas i miejsce chrztu*. Ks. dr hab. Andrzej Kiciński przedstawił w nim chrzest jako sakrament związany z Paschą Chrystusa i wskazał na najwłaściwszy czas na udzielanie tego sakramentu, jakim jest Wigilia Paschalna. Prelegent zaznaczył, że paschalny charakter chrztu ukazuje się także wtedy, gdy udziela się go w niedzielę, która jest pamiątką Zmartwychwstania Pana. Ukazał również związek chrztu i Eucharystii, do której chrzest zmierza. Ks. Kiciński podkreślił rolę wspólnoty parafialnej w celebrowaniu pierwszego sakramentu wtajemniczenia chrześcijańskiego. Wspólnotowy charakter chrztu ukazuje się zwłaszcza wtedy, gdy udziela się go wielu dzieciom wspólnie, podczas tej samej Eucharystii. Wspólnota jest najwłaściwszym miejscem dla sprawowania tego sakramentu. Poruszając temat miejsca chrztu, autor przypomniał również, że według prawa jest nim

kościół lub kaplica, przy czym dla katechumena dorosłego miejscem chrztu jest jego kościół parafialny, natomiast dzieci chrzci się w kościele parafialnym ich rodziców. Prelegent omówił również na rolę obrzędów przyjęcia dziecka, zwracając szczególną uwagę na te elementy, które uwydatniają kościelny charakter tego wydarzenia, jakim jest wprowadzanie do Kościoła jego nowych członków. W podsumowaniu swojego wystąpienia postulował, aby szukać sposobów wprowadzania wspólnoty parafialnej w rozmienienie, że chrzest nie jest prywatną sprawą rodziców dziecka, ale także całej parafii.

W drugim referacie, zatytułowanym *Wyrzeczenie się zła i wyznanie wiary*, ks. dr Andrzej Krasowski poddał analizie jedną, najbardziej rozbudowaną formułę rytu, w której treści, jak zaznaczył, mieszczą się pozostałe formuły. Zwrócił uwagę na ważność wiary rodziców i chrestnych. Przypomnił, że zadaniem rodziców jest zapewnienie nowo ochrzczonego ustawicznego rozwoju wiary. Mówił, co znaczy wyrzekać się zła i szatana w życiu codziennym, zaznaczając, że nie można wyrzekać się tylko niektórych rzeczy związanych ze złem, ale trzeba wyrzec się wszystkiego, co prowadzi do zła. Próbował też znaleźć odpowiedź na pytanie: co znaczy chlubić się swoją wiarą? Na koniec ks. Krasowski przedstawił Jezusa Chrystusa jako tego, który do końca wyrzeka się zła i do końca wyznaje wiarę. Dlatego On staje się źródłem dla ochrzczonego, a czerpanie z tego źródła to: słuchanie słowa, z którego rodzi się wiara, Eucharystia i formacja we wspólnotcie. Podsumowując swój referat, ks. Andrzej podkreślił jeszcze raz potrzebę formacji we wspólnotcie oraz zachęcił do modlitwy za szafarza chrztu oraz do pamiętania daty swojego włączenia do Kościoła.

Kolejny referat zatytułowany *Znak chrztu – zanurzenie* przedstawił bp Zbigniew Kiernikowski. We wstępie przypomniał, że chrzest, to związanie się z Osobą Jezusa Chrystusa na dobre i na złe. Dlatego konieczne jest to, aby rodzice i chrestni dobrze zrozumieli, co rzeczywiście dokonuje się we chrzcie.

Wychodząc od wyjaśnienia terminów *bapto*, *baptidzo* Gospodarz spotkania ukazał rozumienie znaku wody w kulturach pogańskich i w Biblii. Następnie przywołał trzy sposoby chrztu:

- wejście do wody, zanurzenie i wyjście;
- wejście do wody i polanie głowy;
- polanie wodą bez wchodzenia do niej.

Wyjaśniając znak zanurzenia, bp Kiernikowski nawiązał do chrztu Jezusa w Jordanie i podkreślił głęboką symbolikę tego wydarzenia. Zwrócił uwagę, że Jezus przyjął chrzest w najniższym miejscu na ziemi, w miejscu największej depresji – na styku Jordanu z Morzem Martwym. Ma to znaczenie symboliczne. „Jezus wchodzi w depresję człowieka”, powiedział Biskup. I właśnie w tej sytuacji rozlega się głos Ojca: „Ten jest mój Syn umiłowany...”. Odwołując się do Pawłowego listu do Rzymian, prelegent wykazał, że znak zanurzenia w wodzie lepiej niż tylko polanie wodą oddaje to, co rzeczywiście dokonuje się we chrzcie – zanurzenie w śmierć Chrystusa. „Wejście w śmierć jest konieczne, aby wkroczyć w nowe życie” – stwierdził Gospodarz sympozjum. W podsumowaniu Biskup przypomniał zebranym, że przyjęcie sakramentu chrztu i właściwe jego rozumienie wiąże się z wejściem w logikę tracenia życia (znak zanurzenia), by mieć życie nowej jakości (znak wyjścia z wody).

Autorem czwartego wystąpienia był o. Andrzej Bujnowski OP. Na początku swojego wystąpienia pt.: *Teologiczna wymowa architektury baptysteriów*, wyjaśnił, czym jest baptysterium oraz – korzystając z prezentacji multimedialnej – ukazał początki udzielania chrztu w Kościele w termach i basenach. Następnie omówił wystrój baptysteriów, począwszy od najstarszych. Przedstawił freski z różnych epok historii Kościoła, zwracając uwagę na charakterystyczne motywy biblijne pojawiające się na nich; wskazał na symbolikę ikon i mozaik znajdujących się w baptysteriach O. Bujnowski nawiązał także do symboliki kształtu samej budowli, w której dokonywano chrztu. Wyjaśnił znaczenie wchodzenia do baptysterium od strony zachodniej – zachód oznacza ciemność grzechu i śmierci, oraz wychodzenia na stronę wschodnią – wschód jest symbolem Chrystusa, Wschodzącego Słońca, zwycięzcy ciemności.

W kolejnym referacie ks. dr hab. Mirosław Mróz omówił *Znaczenie obrzędów wyjaśniających*, obecnych w liturgii chrzcielnej. W przedstawieniu tego zagadnienia posłużył się nauczaniem św. Tomasza z Akwenu, przypominając o nieprzemijalnej nowości chrystologii Akwinaty. Analizując obrzędy wyjaśniające prelegent wskazał, że dla św. Tomasza bardzo ważny jest obrzęd namaszczenia olejem katechumenów oraz ryt „effata”, które opuszczono w polskim wydaniu obrzędów chrzcielnych. Idąc za Tomaszem, rozróżnił obrzędy, które coś sprawiają, oraz te, które są tylko znakami. Powiedział, że ze względu na skutek, wyjątkowe dla Akwinaty jest właśnie namaszczenie olejem krzyżma. Przy omawianiu włożenia białej szaty profesor z Torunia przywołał tajemniczy symbol węża, który co jakiś czas się odnawia, zrzucając starą skórę – nawiązuje on do biblijnego określenia „zwłoczenia starego człowieka”. Ks. Mróz wskazał także na nową jakość zmysłów, które otrzymuje ochrzczone. Omawiając obrzęd wręczenia zapalanej świecy, nawiązał do słów Chrystusa, który mówi o sobie, że jest Światłością świata. Trzeba zrozumieć kontekst wypowiedzenia przez Niego tych słów, aby w pełni zrozumieć ten moment liturgii chrzcielnej (zob. Mk 7,31-37). W analizie ostatniego obrzędu, „effata”, odnosząc się do biblijnego opisu uzdrowienia niewidomego od urodzenia, autor zwrócił uwagę na zmysł wzroku, który we chrzcie zostaje uzdrowiony. Dzięki temu człowiek uzyskuje widzenie na wzór Chrystusa. Na koniec prelegent zwrócił się do Biskupa siedleckiego z prośbą, aby zaapelował do Episkopatu Polski o przywrócenie rytów: namaszczenia olejem katechumenów w OCWD i „effata” w OCD. Zachęcił także zebranych do czytania dzieł św. Tomasza.

Przedmiotem ostatniego referatu był *Śpiew w liturgii chrzcielnej*. Autorka, pani Gizela Maria Skop, rozpoczęła wypowiedź od podkreślenia wartości wspólnotowego sprawowania sakramentu chrztu świętego oraz wyjaśniła rolę śpiewu we wspólnotowym przeżywaniu liturgii. Następnie dokonała analizy dostępnych polskich śpiewników liturgicznych pod kątem śpiewów przeznaczonych na liturgię chrzcielną. Wykazała, że choć nie wszystkie śpiewniki zawierają specjalne śpiewy na celebrację tego sakramentu, to wszystkie zawierają śpiewy na niedzielną aspersion, które można wykorzystać także podczas liturgii chrzcielnej. Spośród analizowanych śpiewników wskazała te, które szczególnie zaleca Komisja liturgiczna Episkopatu Polski. Zwróciła uwagę, że jest jeszcze wiele tekstów biblijnych związanych ze chrztem, które czekają na opracowanie muzyczne. Posługując się zebraniem materiałem, zaproponowała dobór konkretnych śpiewów na poszczególne momenty sprawowania pierwszego sakramentu wtajemniczenia chrześcijańskiego.

Po dyskusji, kończącej część wykładową, uczestnicy sympozjum przeszli do kościoła p.w. św. Józefa, aby pod przewodnictwem biskupa sprawować Eucharystię, podczas której sprawowana była liturgia chrzcielna. Ukazał się w niej w pełni znak chrztu, gdyż dziecko zostało ochrzczone przez trzykrotne zanurzenie. Ten prosty, a bardzo wymowny znak, wywarł duże wrażenie na uczestnikach tej liturgii. Podobnie jak sprawowane w dużym spokoju i ze zrozumieniem inne znaki i dialogi – zarówno w liturgii chrzcielnej jak i podczas Eucharystii.

Po celebracji wszyscy zostali zaproszeni do udziału we wspólnej agapie, która zakończyła siódme sympozjum liturgiczne diecezji siedleckiej.

Materiały z tegorocznego spotkania są już przygotowywane do druku. Oczekując na ich ukazanie się, zachęcam do zapoznania się z materiałami z poprzedniego sympozjum, poświęconego obrzędowi chrześcijańskiego wtajemniczenia sprawowanym w okresie Wielkiego Postu. Ukazały się one jesienią tego roku w publikacji: *Chrzest w życiu i misji Kościoła (IV). Materiały z Szóstego Sympozjum Liturgicznego Diecezji Siedleckiej. Siedlce, 15 listopada 2008 roku*, red. Irena Chłopkowska, Warszawa – Siedlce 2009.

Ks. Waldemar Mróz, Siedlce

14. Siedemnaste spotkanie Vox Clara Committee

Zespół *Vox Clara Committee*, przygotowujący tłumaczenie trzeciego wydania Mszału rzymskiego na j. angielski, spotkał się po raz siedemnasty w dniach 25–27 sierpnia 2009 r. w Papieskim Kolegium Północno-Amerykańskim w Rzymie.

Na czele zespołu *Vox Clara Committee* stoi kard. George Pell, abp Sydney (Australia). Uczestnikami spotkania byli emerytowany abp Oscar Lipscomb z Mobile (USA), pierwszy wiceprzewodniczący; kard. Cormac Murphy-O'Connor, emerytowany abp Westminsteru (Anglia), który służył jako sekretarz; kard. Justyn Rigali z Filadelfii (USA) był skarbnikiem. Na spotkaniu obecni byli: kard. Francis George OMI, abp Chicago (USA); emerytowany abp Alfred Hughes z New Orleans (USA); abp Terrence Prendergast SJ z Ottawy (Kanada); emerytowany abp Peter Kwasi Sarpong z Kumasi (Ghana); emerytowany abp Kelvin Felix z Castries (Saint Lucia) i bp Philip Boyce OCD z Raphoe (Irlandia). Nieobecny był kard. Oswald Gracias z Bombaju (Indie), który jest drugim wiceprzewodniczącym.

Członków zespołu wspomagało w pracach czterech duchownych amerykańskich: o. Jeremy Driscoll OSB, ks. Dennis McManus, prałat James P. Moroney i prałat Robert K. Johnson. Nadto pomocą służyli: prałat Gerard McKay i opat Cuthbert Johnson OSB (Anglia). Cenna była pomoc urzędników Kongregacji, zwłaszcza o. Anthony Warda SM, podsekretarza.

Najwięcej czasu poświęcono ostatecznemu przeglądowi „białej księgi” przekładów trzeciego wydania *Missale Romanum* przygotowanej przez ICEL (Międzynarodowa Komisja ds. J. Angielskiego w Liturgii) i przyjętej przez konferencje biskupów. Dyskutowano także nad tłumaczeniem formularzy mszalnych na msze w różnych potrzebach, mszy obrzędowych i wotywnych oraz mszy za zmarłych i części stałych II. Teksty te przyjęte przez zespół zostaną przekazane do Kongregacji celem definitywnego zatwierdzenia.

Abp J. Augustyn Di Noia OP, sekretarz Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, był na spotkaniu z tą grupą w ostatnim dniu ich pracy. Podziękował on Zespołowi za pracę w stosowaniu „krytycznego rozróżnienia między przekładem tekstu a przekładem świętego tekstu na język narodowy”. Wyraził również wdzięczność za uwagi dotyczące potrzeby technicznej jakości i wewnętrznej zawartości nowego mszału.

Zespół pragnie się spotkać znowu w styczniu 2010 r. w Rzymie.

15. Liturgiczne nowości wydawnicze

Teologia żyjąca w liturgii. Materiały z II Rekolekcji Liturgicznych „Misterium fascinans”, red. kl Krzysztof Porosło, Wydawnictwo AA, Kraków 2010, ISBN 978-83-61661-34-6.

Włodzimierz Mocydlarz SJ, *Scenariusze homilii na Msze święte z udziałem dzieci z zastosowaniem metod aktywizujących*, Wydawnictwo Salwator, Kraków 2010, ISBN 978-837580-117-0.

I Praenotanda dei libri liturgici, a cura di Conti L. F., Monzio Compagnoni G., Edizioni Ancora, Roma 2009, ISBN 978-88-5140-678-3.

Claudio Crescimanno, *La riforma della riforma liturgica. Ipotesi per un „nuovo” rito della messa sulle tracce del pensiero di Joseph Ratzinger*, Edizioni Fede & Cultura, Verona 2009, ISBN 978-88-6409-034-4.

Zenon Ziółkowski, *Biblijny komentarz do Godzinek o Niepokalanym Poczęciu NMP*, Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna i Reklamowo-Handlowa Adam, Warszawa 2009, ISBN 978-83-7232-845-8.

Zenon Ziółkowski, *W kręgu Bożego Narodzenia i Świętej Rodziny*, Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna i Reklamowo-Handlowa Adam, Warszawa 2009, ISBN 978-83-7232-894-6.

Ks. Krzysztof Sosna, *Jak przygotować dziecko z niepełnosprawnością intelektualną do I Komunii Świętej? Nauczanie Kościoła i praktyczne porady dla osób przygotowujących dzieci do sakramentu Eucharystii*, Prymasowskie Wydawnictwo Gaudentium, Gniezno 2009, ISBN 978-83-61311-40-9.

Sandrino Bocchin, *La verginità «professata», «celebrata», «confessata». Contributo per la sua comprensione teologico-liturgica dall'Ordo consecrationis Virginum*, CLV Roma 2009.

Gabriel Ramis Miquel, *La unción de los enfermos en la liturgia hispánica. Estudio teológico litúrgico*, CLV Roma 2009.